

POSTANOWIENIE

26 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

na posiedzeniu niejawnym 26 czerwca 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa P.B., M.L., W.L., H.P., E.P., H.L., M.L.1 i A.P.
przeciwko Skarbowi Państwa - Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasy
Państwowe Nadleśnictwo Ł. oraz Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu
Lasy Państwowe Nadleśnictwo G.
o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,
na skutek skargi kasacyjnej P.B., M.L., W.L., H.P., E.P., H.L., M.L.1 i A.P.
od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu
z 5 grudnia 2023 r., III Ca 599/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. odstępuje od obciążenia powodów kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania

sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

W złożonej skardze kasacyjnej skarżący P.B., M.L., W.L., H.P., E.P., H.L., M.L.1 i A.P. powołali się na potrzebę wykładni art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w związku z art. 175 i art. 5 k.c. przez wyjaśnienie, czy dyspozycją tych przepisów, powodującą przerwanie biegu zasiedzenia nieruchomości przejętej w przeszłości na własność Skarbu Państwa bez podstawy prawnej lub z rażącym naruszeniem prawa, było objęte wystąpienie przez jednego z powodów z wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej przez wydanie na jego rzecz nieruchomości stanowiącej uprzednio własność jego poprzedników prawnych, gdyż stanowiło zamanifestowanie samoistnemu posiadaczowi woli odzyskania posiadania nieruchomości przez właściciela w okresie biegu terminu zasiedzenia, czy czynność ta z uwagi na okoliczności dotyczące jej podjęcia została przedsięwzięta jedynie po to, aby doprowadzić do przerwy biegu terminu zasiedzenia nieruchomości przez Skarb Państwa i związku z tym nie można jej uznać za czynność podjętą bezpośrednio w celu dochodzenia roszczenia, a tym samym powodującą przerwę biegu terminu zasiedzenia nieruchomości przez Skarb Państwa.

Powołanie się na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa lub zespół tych przepisów, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w judykaturze w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08 i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07).

W miarodajnym stanie prawnym, poprzedzającym wejście w życie ustawy z dnia 2 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2459), Sąd

Najwyższy nie podchodził w pełni jednolicie do traktowania wniosku o zawezwanie do próby ugodowej jako czynności mogącej powodować przerwę biegu zasiedzenia (przedawnienia), a stanowisko zajęte w tej materii przez Sądy *meriti* wpisywało się w jeden z wyrażanych w tej mierze poglądów (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2020 r., V CSK 153/20 i z dnia 16 października 2020 r., IV CSK 107/20 oraz powołane tam orzecznictwo). Z drugiej strony, trzeba mieć na względzie, że nie każda rozbieżność w judykaturze, także na poziomie Sądu Najwyższego, może stanowić – w aspekcie konkretnej sprawy – skuteczną przyczynę kasacyjną. Chodzi bowiem tylko o taką rozbieżność, która może być wyjaśniona na kanwie konkretnej sprawy, w której wniesiono skargę kasacyjną, i której wyjaśnienie na tle tej sprawy przyczyniać się będzie do realizacji publicznoprawnego celu skargi kasacyjnej, ukierunkowanego na przyszłość i wybiegającego poza granice konkretnego postępowania.

Wychodząc z tych założeń, należało zauważyć, że z jednej strony *de lege lata* prawodawca jednoznacznie wyłączył możliwość traktowania wniosku o zawezwanie do próby ugodowej jako czynności mogącej wypełniać dyspozycję art. 123 § 1 pkt 1 k.c. (*arg. ex art.* 121 pkt 6 k.c.), z drugiej zaś strony, że podłożem stanowiska wyrażonego w tej mierze w zaskarżonym postanowieniu były szczególne i wyeksponowane przez Sąd Okręgowy okoliczności faktyczne, w których wniosek o zawezwanie do próby ugodowej został złożony w dniu poprzedzającym dzień upływu 30 letniego terminu zasiedzenia, łącznie przez ponad sto osób domagających się zwrotu nieruchomości od ich samoistnego posiadacza, do wniosku nie zostały przedłożone dokumenty potwierdzające prawo własności poprzedników prawnych wnioskodawców, ani też dokumenty potwierdzające następstwo prawne po tych osobach, sam zaś wniosek zawierał jedynie zbiorcze i bardzo ogólne uzasadnienie, które – w ocenie Sądu Okręgowego – nie stwarzało z punktu widzenia posiadacza samoistnego podstawy do przyjęcia, że roszczenie jest chociażby prawdopodobne, a w konsekwencji do wyrażenia woli ugodowego rozstrzygnięcia sprawy. Co więcej, jak ustalił Sąd Okręgowy, występujący z wnioskiem nie podjęli żadnych działań mających na celu przekonanie posiadacza o zasadności swoich żądań, mimo negatywnej odpowiedzi na wniosek, a ponadto trwale negatywne stanowisko posiadacza co do negocjacji

ugodowych w takich stanach faktycznych, jaki wystąpił w sprawie, w której wydano zaskarżone postanowienie, powinien być im znany jeszcze przed złożeniem wniosku wszczynającego postępowanie pojednawcze.

Odwołując się do tych okoliczności, Sąd Okręgowy szeroko i wnikliwie wyjaśnił, dlaczego uznał, że złożony wniosek nie mógł być, jego zdaniem, uznany za czynność stanowiącą odpowiednik czynności prowadzącej bezpośrednio do dochodzenia lub ustalenia roszczenia (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.), co pozwalałoby uznać, że doszło do przerwania biegu zasiedzenia (art. 175 w związku z art. 123 § 1 pkt 1 k.c.). Jednocześnie, zaakcentowana wyżej specyfika sprawy, w której wydano zaskarżone postanowienie, nie stwarzała adekwatnej podstawy do sformułowania przez Sąd Najwyższy wypowiedzi o abstrakcyjnym charakterze, która mogłaby prowadzić do ujednolicenia wykładni prawa w oderwaniu od konkretnej sprawy, co stanowi założenie rozważanej przyczyny kasacyjnej.

Również sam sposób sformułowania wątpliwości przedstawionej we wniosku wskazywał na to, że skarżącym chodziło w istocie nie tyle o rozwianie uogólnionych trudności wykładniczych związanych z brzmieniem art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w relewantnym stanie prawnym, lecz o odpowiedź na pytanie, czy złożony *in casu* wniosek doprowadził do przerwania biegu zasiedzenia, czy też – z uwagi na okoliczności jego złożenia – skutek ten nie wystąpił, tak jak to przyjęły Sądy *meriti*. Ocena tej kwestii mogłaby być rozważana na płaszczyźnie zasadności skargi kasacyjnej, co wymaga jednak uprzedniego wykazania okoliczności o publicznoprawnym charakterze, uzasadniających przyjęcie jej do rozpoznania.

Ubocznie należało wskazać, że stanowisko pozostawiające margines oceny, czy *in casu* wniosek o zawezwanie do próby ugodowej, z racji okoliczności towarzyszących jego złożeniu, stanowi czynność prowadzącą do przerwania biegu zasiedzenia, zostało podtrzymane w nowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego, w kontekście spraw o stanie faktycznym zbliżonym do sprawy zakończonej zaskarżonym wyrokiem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2025 r., II CSKP 2185/22, w którego uzasadnieniu wskazano, że ocena celu przedsięwziętej czynności w aspekcie ustalenia, czy zmierzała ona bezpośrednio do dochodzenia lub ustalenia, albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, stanowiła

obowiązek Sądów *meriti*, a także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2024 r., I CSK 2970/23).

W konkluzji należało uznać, że w skardze nie wykazano powołanej przyczyny kasacyjnej.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2, art. 102, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

(K.G.)

[SOP]

[a.ł.]